

Хіроптерофауна Шацького національного природного парку

Євгенія Сребродольська, Ігор Дикий

Ivan Franko Lviv National University (Lviv, Ukraine)

SREBRODOLSKA YE., DYKYI I. Bat fauna of Shatsk National Natural Park. — Data on species composition of bats at the biostation of Lviv National University in the vicinity of Lake Pischone are presented. Three species of bats were identified: two species of mouse-eared bats (*Myotis daubentoni*, *M. myotis*) and one species of pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*). Two maternal colonies of the latter species were revealed and 5 individuals were ringed.

Вступ

Шацький національний природний парк розташований на північному-заході Волинської області України в регіоні Волинського Полісся. Територія Парку охоплює комплекс Шацьких озер (22 озера) і займає площу 32,5 тис. га. На даний час в межах парку відомо 5 видів кажанів: вухань звичайний (*Plecotus auritus*), пізній кажан (*Eptesicus serotinus*), вечірниця дозріра (*Nyctalus noctula*), малий нетопир (*Pipistrellus pipistrellus*) і ще один вид вказано із помилкою в латинській назві — водяна нічниця [що має назву «*Myotis daubentonii*»] вказана як «*M. dasycneme*» [назва іншого виду — нічниця ставкової] (Матейчик та ін. 1994). Крім цього, за даними Н. Полушиної (1998), у квітні 1974 р. тут зареєстровано лилика північного (*Eptesicus nilssonii*).

Місце та методи дослідження

Дослідження кажанів проведено у червні 2000 р. в межах біостаніонару Львівського університету, на березі оз. Пісочне (Шацький р-н Волинської обл.). Дослідження проводили з використанням УЗ-детектора D-200, наданого нідерландськими колегами для Прикарпатсько-Волинського осередку хіроптерологів. Крім цього, автори проводили візуальні спостереження і пошук денних схованок кажанів у дуплах дерев та в господарських будівлях.

Результати

З допомогою детекторних обліків на території ШНПП підтверджено наявність нічниця водяної (*Myotis daubentoni*). Над озером Пісочне спостерігали групи цього виду чисельністю по 2–4 особини. За характерним низьким польотом над землею і великими розмірами тіла ідентифіковано новий для українського Полісся вид — нічницю велику (*Myotis myotis*).

Таблиця 1. Проміри відловлених особин малого нетопира, *P. pipistrellus* (мм)
Table 1. Body measurements of captured and ringed specimens of *P. pipistrellus* (mm)

N	Стать [sex]	Тіло [body length]	Передпліччя [forearm]	Вухо [ear]	Козелка [tragus]	Хвіст [tail]	N кільця [ring N]
1	female	43.3	30.1	9.8	4.7	24.3	A 00108
2	female	44.4	31.2	8.7	4.8	28.9	A 00107
3	female	41.5	30.9	7.3	3.5	30.8	A 00106
4	female	44.6	31.1	8.4	3.5	28.7	A 00104
5	female	46.3	31.2	8.2	4.1	27.7	A 00111
6	female	40.4	31.0	8.4	4.9	30.0	колекція

За допомогою детектора знайдено дві колонії нетопира малого (*Pipistrellus pipistrellus*) в будівлях біостаціонару (визначив І. Загороднюк). Одна з колоній знаходилася за дерев'яною обшивкою житлового будинку на висоті 2,5 м. Відмічено виліт кажанів протягом 22:00–22:30 год. від однієї до п'яти особин з інтервалом 3–5 хв. у такому порядку: 5–2–5–4–1–1–1–2 особин. Чисельність кажанів в колонії сягає 21–25 особин. З цієї колонії нами зловлено 6 самиць нетопира, з них 5 закільцьовано (польськими кільцями) і одну зафіксовано для подальшого точного визначення (вологий препарат) (табл. 1).

Отже, обліки видового складу кажанів в околицях оз. Пісочне дозволили зафіксувати три види кажанів — нічницю водяну (*Myotis daubentoni*) і велику (*Myotis myotis*) та нетопира малого (*Pipistrellus pipistrellus*). Виявлено місце знаходження двох материнських колоній останнього виду.

Загальний список кажанів Шацького НПП включає 7 видів:

- 1) вухань звичайний (*Plecotus auritus*), 2) нічниця велика (*Myotis myotis*), 3) нічниця водяна (*M. daubentonii*), 4) вечірниця дозріра (*Nyctalus noctula*), 5) нетопир малий (*Pipistrellus pipistrellus*), 6) кажан пізній (*Eptesicus serotinus*), 7) лилик північний (*Eptesicus nilssonii*).

Література

- Татаринов К. А. 1973. Фауна хребетних заходу України. Вид-во Львів. ун-ту, Львів, 137–144.
Полушина Н. А. 1998. Состояние популяций рукокрылых Западного Подолья. *Європейська ніч кажанів '98 в Україні*. Київ, 106–116. (Праці Теріологічної школи, вип. 1).
Матейчик В. І., Горун А. А., Цвид В. І., Підпригора Л. М. 1994. Видовий склад ссавців Парку. *Шацький НПП. Наукові дослідження 1983–1993 рр.* Світьязь, 176–178.

Резюме

СРЕБРОДОЛЬСЬКА Є., ДИКИЙ І. Хіроптерофауна Шацького національного природного парку. — Наведено дані про обліки видового складу кажанів на біостанції Львівського національного університету в околицях оз. Пісочне. Відмічено три види кажанів — нічницю водяну (*Myotis daubentoni*) та велику (*M. myotis*), нетопира малого (*Pipistrellus pipistrellus*). Виявлено дві материнські колонії останнього виду, і закільцьовано 5 особин.